

Länsstyrelsen
Norrbotten

Yttrande

1 (4)

Datum
2023-02-19

Ärendebeteckning
500-14006-2022

Miljödepartementet
m.nm@regeringskansliet.se

Begäran om yttrande över reviderat direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse – förslag från europeiska kommissionen

Er beteckning: M2022/01945

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Norrbotten, tillika Vattenmyndigheten i Bottenviken, har getts möjlighet att yttra sig över EU-kommissionens förslag till reviderat direktiv om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse.

Vi ser positivt på revidering av nuvarande Avloppsdirektiv som är i behov av modernisering och skärpning i flera avseenden. Flera av förslagen i remissen är bra. Vi tillstyrker förslaget om striktare krav på anslutning av industrier till avloppssystemet, förslaget om nationell energineutralitet för reningsverken, krav på läkemedelsrening samt producentansvar för läkemedelstillverkare och kosmetikaindustrin

Vi avstyrker delar i remissförslaget som vi anser är för otydligt formulerade och inte anpassade för förhållandena i norra Sverige med kallt klimat, gles befolkning och stora flöden. Dessa förslag gäller ny tätortsdefinition samt detaljkrav på småskaliga avloppssystem utformning, generellt krav på kväverening, kravet om att medlemsstaterna ska främja återvinning av avloppsvatten samt förslaget om kontroll och övervakning av dagvatten. Nedan följer en utförligare redogörelse av våra synpunkter i den delen.

Artikel 2.4 Ny tätortsdefinition

Tätortsdefinitionen styr vilka orter och tätbebyggelser som omfattas av kraven i Avloppsdirektivet och på vilket sätt. Nuvarande definition utgår från om befolkningen och/eller de ekonomiska aktiviteterna är så koncentrerad att spillvatten kan insamlas och avledas till ett avloppsreningsverk eller slutgiltigt utsläppsställe. I det reviderade direktivet föreslås denna definition ersättas av ett täthetskriterium på 10 pe/ha som en precisering till definitionstexten som avser ”områden där

föroreningsbelastningen från avloppsvatten från tätbebyggelse är tillräckligt koncentrerad”.

Om definitionen ska ändras med ett täthetskriterium behöver den även förtydligas med närmare precisering av geografiska gränser och en rimlig nivå av minsta belastning. Risker finns annars att små byar i glesbebyggda områden med enskild va-försörjning omfattas av tätortsdefinitionen. I kombination med direktivets begrepp ”maximal genomsnittlig veckobelastning” kan kraven troligtvis komma att gälla bebyggelse som bara nyttjas 1 vecka per år.

Följderna kan bli att fastigheter som inte bedöms uppfylla förutsättningarna i 6 § vattentjänstlagen ändå måste anslutas till den allmänna va-anläggningen. Individuella avloppsanläggningar kan enligt förslaget godkännas i undantagsfall. Det framgår dock att EU-kommissionen föreslås få befogenhet att besluta om genomförandetakter och delegerande akter som anger närmare detaljkrav på hur små avloppsanläggningar inom tätorter ska utformas, drivas och underhållas. De föreslås även att samma utsläppskrav ska gälla för individuella anläggningar som för större reningsverk.

Det kan innebära att enskilda markbaserade reningsanläggningar i glesbygden omfattas av Avloppsdirektivet, men inte uppfyller direktivets krav. Ett generellt krav på anslutning till reningsverk för små byar är inte anpassat för de lokala förhållanden som råder i Norrland. Vår uppfattning är att vad som är en godkänd småskalig avloppsanläggning bör fortsatt utgå ifrån funktionskrav och inte teknikkrav. Markbaserade reningsanläggningar i norra Sverige är oftast en godtagbar reningsteknik. Detaljkrav om hur avloppsanläggningar ska utformas riskera dessutom att hindra teknikutveckling.

Av remissförslagets framgår inte vem som ska ha huvudmannaskap för individuella system inom vad som omfattas av tätortsdefinitionen. Konsekvenserna kan dock innebära att kommunerna tvingas anlägga och driva ett mycket stort antal utspridda småskaliga avloppssystem för att det ska vara möjligt att bevisa direktivets efterlevnad.

Artikel 7.1 Generellt krav på kväverening

Enligt remissförslaget kommer ett generellt kvävereningskrav gälla oavsett om kväve är ett begränsade ämne för näringstillväxt eller inte. Behov av kväverening finns generellt sett inte i norra Sverige baserad på vattenförvaltningens statusklassningar och riskbedömningar. Kraven på åtgärder inom vattenförvaltningen följer av riskbedömningen som innefattar en identifiering av påverkan, klassificering av vattnets status, och en bedömning av risk att inte nå god ekologisk status till nästa

cykels slut. Vi anser att åtgärder ska genomföras där det enligt bedömningsgrunderna finns en utpekad risk att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte följs och riktas till de områden där de gör mest nytta.

Det är svårare att rena kväve i kallt klimat. Vi ser inte att det är befogat att vidta kostsamma åtgärder som inte är effektiva under stora delar av året i ett område där kväve generellt inte är ett begränsande ämne.

Artikel 15.1 Återvinning av avloppsvatten

Det nya direktivet anger att medlemsstaterna systematiskt ska främja återvinning av avloppsvatten. Trots att förslaget i direktivet endast anger att medlemsstaterna ska främja återvinning av renat avloppsvatten, inte att detta ska vara ett krav, kan detta medföra en samhällskostnad som inte orsakar någon förbättring. Vattenbrist är inte ett problem i norra Sverige och en specificering hade varit önskvärd där det anges att detta arbete bara ska utföras inom de områden där det kan uppstå en brist på vatten. I södra Östersjöns vattendistrikt finns det perioder där det förekommer problem med vattenbrist. I Vattenmyndigheternas delåtgärdsprogram för södra Östersjön finns det åtgärder som omfattar detta. Åtgärdsprogrammet gäller enbart för södra Östersjön och inte övriga distrikt där det inte förekommer problem med vattenbrist.

Artikel 21.2 Övervakning av dagvattenutsläpp

Övervakning av dagvattenutsläpp sker idag generellt inte i Sverige. Detta beror till stor del på svårigheten att hitta lämpliga mätpunkter. Mätning av bräddning på kombinerade avloppsledningsnät sker oftast genom modellering och i vissa fall flödesmätning. En provtagning enligt remissförslaget där det ställs krav på provtagning av koncentrationer av specifika ämnen kommer att orsaka en stor kostnad. Det framkommer inte i förslaget om provtagning skall ske vid alla utsläppspunkter eller enbart utvalda. Bräddning är en tillfällig störning och innehållet i bräddat vatten kommer att skilja sig mellan bräddtillfälle, vilket gör att denna typ av provtagning inte blir representativ om den inte utförs kontinuerligt, vilket bidrar till den höga kostnaden. Det finns idag en kunskapslucka om hur stor påverkan bräddningar från ledningsnät medför. Mer kunskap krävs inom detta område, men vi ser inte rimligheten att övervaka i den omfattningen som förslaget ställer krav på innan mer kunskap har tagits fram. I nuläget anser vi att övervakning ska ske där vattenförvaltningens underlag kräver detta för att avgöra om det finns en risk att miljö kvalitetsnormerna för vatten inte följs.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Katarina Ljunggren med miljöhandläggare Elin Sandqvist och vattensamordnare Jonathan Fridesjö som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Karin Börjesson och enhetschef Pia Strang medverkat.

Kopia

m.nm@regeringskansliet.se